

689/110

การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก
และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวไพสิน ศศิธนากรแก้ว

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-068-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17049179

**EXPOSURE TO ENVIRONMENTAL ISSUES ON TELEVISION, KNOWLEDGE
AWARENESS AND PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION
OF BANGKOK METROPOLITAN RESIDENTS**

Miss Pailin Sasithanakornkaew

A Thesis submitted in partial Fulfillment Requirements

For the Degree of Master of Arts

Department of Public Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

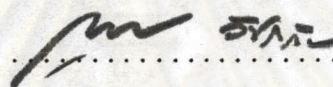
1994

ISBN 974-584-068-8

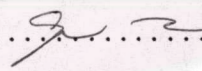
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก
และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวไพลิน ศศิชนาการแก้ว
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา

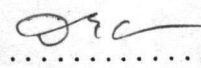
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยูล เป็ญจงศ์กิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา)

.....กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ไพลิน ศศิธนากรแก้ว : การเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร EXPOSURE TO ENVIRONMENTAL ISSUES ON TELEVISION, KNOWLEDGE, AWARENESS AND PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION OF BANGKOK METROPOLITAN RESIDENTS. อ.ที่ปรึกษา : รศ.พัชนี เขยจรรยา, 119 หน้า ISBN 974-584-068-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อม ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ กับความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 319 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ONE-WAY ANOVA และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน นำมาประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานคร มีระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชนและสื่อโทรทัศน์ ในระดับปานกลาง มีความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน
2. ระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนของประชาชน พบว่า มีความแตกต่างกันตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01
3. ระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
4. ระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความตระหนัก ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
5. ระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ภาควิชา ..... การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา ..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ ..... ไพลิน ศศิธนากรแก้ว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C550933 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: EXPOSURE TO ENVIRONMENTAL ISSUES ON TELEVISION/ KNOWLEDGE/ AWARENESS/ PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION.

PAILIN SASITHANAKORNKAEW : EXPOSURE TO ENVIRONMENTAL ISSUES ON TELEVISION, KNOWLEDGE, AWARENESS AND PARTICIPATION IN ENVIRONMENTAL CONSERVATION OF BANGKOK METROPOLITAN RESIDENTS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PATCHANEE CHEYJUNYA. 119 pp. ISBN 974-584-068-8

The study was to examine exposure to environmental issues on television of people in Bangkok Metropolis and to study its relationship with awareness and participation in environmental conservation of Bangkok Metropolis residents. Questionnaires were used to collect data from a total of 319 samples. Frequency, percentage, mean, one-way ANOVA and Pearson product moment correlation coefficients were the statistics applied to analyze the data SPSS^x program was used for data processing.

The results of the study were as follows:

1. Most samples exposed to environmental issues on television at the moderate level. Their knowledge, awareness and participation in environmental conservation were also at the moderate level.
2. Exposure to environmental issues on television of people in Bangkok Metropolis were significantly different at 0.01 level among those with different educational levels, occupations and income levels.
3. Television exposure to environmental issues were not correlated to knowledge of environmental conservation.
4. Television exposure to environmental issues were not correlated to awareness of environmental conservation.
5. Television exposure to environmental issues were positively correlated to participation in environmental conservation.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์.....

สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....

ปีการศึกษา..... 2536.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *พวง ภัทธรักษา*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

กว่าที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จเป็นรูปเล่ม สมบูรณ์เช่นนี้ ล้วนประกอบขึ้นด้วยความช่วยเหลือ ของบุคคลผู้อยู่เบื้องหลัง หลากๆ ท่าน เริ่มตั้งแต่รองศาสตราจารย์ พิชณี เขยจรรยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้จุดประกายความคิด และสละเวลาที่มีคุณค่า คอยให้คำแนะนำที่ดี ยิ่ง แก่ผู้เขียนเสมอมา

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ยุกต เป็ญจริงค์กิจ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์อีกทั้งคุณสุภชัย พิสุทธิพิชาญ ซึ่งได้กรุณาสละเวลา ช่วยเหลือในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ทุกคน ที่ไม่ว่าจะเอ่ยนามในที่นี้ได้หมด ผู้ช่วยกันสานฝันและเจตนารมณ์ ของผู้เขียนให้ปรากฏเป็นจริงขึ้นมาได้

ท้ายที่สุด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ผู้ให้มรดกล้ำค่าแก่ลูก ด้วยการสนับสนุน และให้โอกาสทางการศึกษา สูงสุดแก่ลูกเสมอมา

หากว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีคุณค่าและประโยชน์อยู่บ้าง ขอให้ความดีนั้นกลับคืนสู่สังคมไทย กลับคืนสู่การอยู่ร่วมกันอย่างพึ่งพา ระหว่างธรรมชาติและมนุษยชาติ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะยังประโยชน์ แก่ผู้สนใจบ้างพอสมควร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ไพลิน ศศิชนากรแก้ว

เมษายน 2537

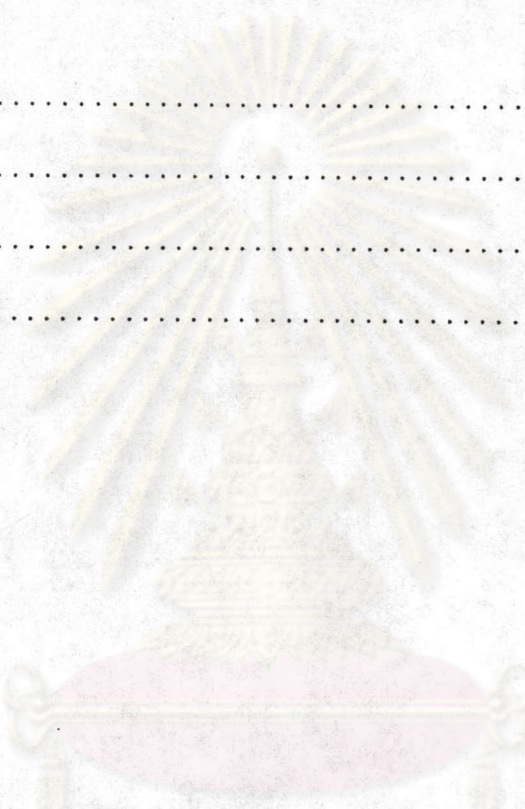

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	9
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทฤษฎีการเปิดรับข่าวสาร.....	12
ทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อมวลชน.....	16
แนวคิดเรื่องความรู้ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วม.....	20
แนวคิดเรื่องสิ่งแวดล้อม.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	30
3 ระเบียบวิธีวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
4 ผลการวิจัย.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปลอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	88
ภาคผนวก ก.....	93
ภาคผนวก ข.....	104
ประวัติผู้วิจัย.....	119

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามเพศ.....	45
2 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามอายุ.....	46
3 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	47
4 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามอาชีพ.....	48
5 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามรายได้.....	49
6 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความบ่อยครั้งในการเปิด รับสื่อประเภทต่างๆ.....	50
7 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ประเภทต่างๆ จากสื่อวิทยุ.....	51
8 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ประเภทต่างๆ จากสื่อโทรทัศน์.....	52
9 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ประเภทต่างๆ จากสื่อหนังสือพิมพ์.....	53
10 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร ประเภทต่างๆ จากสื่อวิทยุ.....	54
11 จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน.....	55
12 จำนวนและร้อยละ และปริมาณเฉลี่ยของระดับการเปิดรับข่าวสาร สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน.....	56
13 จำนวนร้อยละจำแนกตามความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับจากสื่อมวลชน.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความสนใจรายการโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	58
15 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ได้ รับทราบจากสื่อมวลชน.....	59
16 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็นต่อปริมาณของ รายการโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ในปัจจุบัน.....	60
17 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็นต่อปริมาณรายการ โทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ควรจะมี.....	61
18 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสาร สิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์.....	62
19 ปริมาณเฉลี่ยของระดับการเปิดรับชมรายการโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม.....	63
20 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามความคิดเห็น ต่อรูปแบบการ นำเสนอรายการที่ให้ความรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อม.....	64
21 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับความรู้ในการรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม.....	65
22 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับความตระหนักในการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	66
23 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม.....	67
24 ผลการทดสอบความแตกต่าง ของระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจาก สื่อมวลชนจำแนกตามเพศ.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25 ผลการทดสอบความแตกต่าง ของระดับการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชน จำแนกตามอายุ.....	69
26 ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	70
27 ผลการทดสอบความแตกต่าง ของระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนจำแนกตามอาชีพ.....	71
28 การทดสอบแบบ Scheffe แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน ระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างๆ ..	72
29 ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับการ เปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชนระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่างๆ.....	73
30 การทดสอบแบบ Scheffe แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อม จากสื่อมวลชน ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่างๆ.....	74
31 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน ระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ กับความรู้ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	75
32 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน ระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ กับความตระหนักในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	76
33 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับการเปิดรับข่าวสารสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์กับการมีส่วนร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม.....	77
34 จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อวิทยุ.....	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
35	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อโทรทัศน์..... 95
36	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อหนังสือพิมพ์..... 96
37	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการเปิดรับข่าวสารจาก สื่อนิตยสาร..... 97
38	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามจำนวนที่ตอบถูกและผิดเกี่ยวกับ ความรู้ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม..... 98
39	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับความตระหนักรู้ในการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม..... 100
40	จำนวนและร้อยละของประชาชนจำแนกตามการมีส่วนร่วมในการรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม..... 102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย